

kundige of gynaecoloog, af te wachten of de baby vanzelf zou draaien. Als dat niet gebeurt, kan een gynaecoloog of verloskundige rond de 36 weken zwangerschapsduur proberen de baby te laten draaien door druk van buitenaf (uitwendige draaiing), maar daar kleven ook nadelen aan.

Op grond van zes gerandomiseerde studies uit Japan, Hongarije, Italië en China concludeert Ineke van den Berg dat, na acumoxa in de 34e zwangerschapsweek, dit blijkt te leiden tot beduidend meer hoofdliggingen (66%) na de behandeling dan bij de afwachtende houding (34%). Deze eenvoudige en veilige behandeling vindt plaats voor de reguliere uitwendige draaiing van het kind rond week 36.

Deze therapie maakt geen gebruik van naalden, maar van een gloeiende moxastaaf. Dit is een rol met aangestoken bijvoetskruid (moxa), die net boven een specifiek acupunctuurpunt op de kleine teen wordt gehouden. De specifieke stralingswarmte die daar vrijkomt, zorgt voor de prikkeling van het acupunctuurpunt. Na de anamnese en onderzoek om contra-indicaties uit te sluiten volgt een introductie en instructie door de acupuncturist. Deze kan de behandeling aan de partner van de zwangere vrouw leren. Daarna wordt de moxatherapie in de daaropvolgende twee weken door de partner thuis toegepast. Wel raad ik aan deze therapie toe te passen in overleg met de behandelende arts of verloskundige en met uitleg van een gediplomeerde acupuncturist.

Daarnaast is door middel van een computermodel berekend dat bij toepassing van acupunctuur rond de 33e week van de zwangerschap, er van de 100 stuitliggers met 33 weken zwangerschapsduur, er met standaardzorg ruim de helft nog steeds in stuit liggen bij de bevalling, maar na moxatherapie nog maar 32 en na moxatherapie gecombineerd met uitwendige draaiing nog slechts 12. Moxatherapie in combinatie met het uitwendig draaien in de 36e week van de zwangerschap zou dan weer leiden tot een afname met 54% van het aantal keizersneden bij eenlingzwangerschappen.

De Nederlandse gezondheidszorg ondergaat grote veranderingen. Op 8 juli verstuurde ZonMw (een onderzoeksbureau dat gezondheidsonderzoek en zorginnovatie stimuleert) het signalement 'Effectiviteit van complementaire zorginterventies' naar het ministerie van VWS. Met dit signalement geeft ZonMw een aanzet voor meer gedegen wetenschappelijk onderzoek naar dit type zorginterventies. Hopelijk nodigt het proefschrift u

uit om aan de hand van diverse evidence-based conclusies tot inzicht te komen dat de TCG toegepast zou kunnen worden bij ziekten van deze tijd. Daarbij is en blijft voor de validering van de TCG-behandelingen klinisch onderzoek noodzakelijk.

Het Nederlandse zorgstelsel geeft ruimte aan aanvullende gezondheidszorg. Opvallend is dat chronisch zieken zelf al op zoek gaan naar een aanvullende behandeling met acupunctuur. Een aantal zorgverzekeraars dekt inderdaad (gedeeltelijk) een dergelijke behandeling door middel van een aanvullende zorgverzekering. De wereld van de medische wetenschap heeft de neiging de wenkbrauwen te fronsen bij deze praktijk van de complementaire behandeling met acupunctuur en moxatherapie. Het is de taak van de wetenschap om in het debat over de complementaire zorg nauwgezet aspecten van de complementaire zorg te bestuderen en de resultaten te publiceren.

Ten slotte

Ten slotte valt op dat de wetenschappelijke kennis en moderne evidence-based inzichten over complementaire zorg en de complementairezorgverlenerwereld opvallend weinig aan bod komen in de meningsvorming van reguliere artsen en zorgverleners, politici en gezondheidseconomen, of althans zelden worden aangevoerd. Dat vind ik betreurenswaardig, en aan die meningsvorming wil ik graag een steentje bijdragen.

Ook ben ik van mening dat wanneer uit kwalitatief goed epidemiologisch onderzoek blijkt dat acupunctuur even effectief en veilig is als andere werkzame evidence-based therapieën, de implementatie van acupunctuur binnen de gezondheidszorg zou moeten worden bevorderd.

'Het Nederlandse zorgstelsel geeft ruimte aan aanvullende gezondheidszorg.'

Gelukkig wordt onderzoek naar acupunctuur en moxatherapie tegenwoordig steeds meer serieus genomen. De literatuur toont dit in vele klinische en epidemiologische disciplines aan. In Nederland is onderzoek naar de werkzaamheid van traditionele Chinese geneeswijzen in ontwikkeling. Het onderzoek naar de werking en effectiviteit van de TCG brengt vele professioneel werkende acupuncturisten in direct contact met de regulier geschoolde artsen met diverse specialismen. Ik vertrouw erop dat dit zal leiden tot meer erkenning, samenwerking en intervisie van elkaars capaciteiten.

In Acupunctueel! nr. 1 en 2 verschenen eerder artikelen over acupunctuur bij stuitliggingen. Als u geïnteresseerd bent in dit onderwerp kunt u die nummers opvragen bij het secretariaat van de Nederlandse Vereniging van Acupunctuur Patiënten. Het proefschrift is te bestellen voor € 15,00 incl. verzendkosten bij info@praktijkrodenrijs.nl.

Welkom! Een nieuwe schrijver in ons midden

Evidence-based: **acupunctuur** en **moxatherapie** dragen bij aan de gezondheidszorg

Ineke van den Berg probeert in haar proefschrift westerse gezondheidszorg aan te vullen en te verbinden met traditionele Chinese gezondheidszorg (TCG). Patiënten verdienen immers het beste uit deze werelden. Haar doel is na het vaststellen van de effectiviteit, de beperkingen, en de toepasbaarheid van acupunctuur en moxibustion, om de bijdrage van traditionele Chinese geneeskunde te beschrijven in de moderne wereld vanuit het perspectief van patiënten, artsen, TCM-therapeuten, beleidsmakers en gezondheidszorg. Zij zal in de toekomst regelmatig artikelen publiceren in VNGK.

Eind 2010 is Ineke van den Berg aan de Erasmus Universiteit gepromoveerd op onderzoek naar de bijdrage van acupunctuur en moxatherapie aan de gezondheidszorg.

Dit proefschrift richt zich op de toepassing van de acupunctuur en moxatherapie binnen de geneeskunde. Vermeldenswaard is dat de TCG-artikelen reeds gepubliceerd zijn in 'peer-reviewed' wetenschappelijke tijdschriften. De aanpak was gericht op onderzoek naar de volgende drie medische aandachtsgebieden.

Als eerste is vastgesteld dat patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat baat kunnen hebben bij acupunctuur. Daarbij is baat hebben bij acupunctuur gedefinieerd als het rapporteren van een significant verbeterde gezondheidgerelateerde kwaliteit van leven.

In het tweede deel is een literatuurstudie naar de werkzaamheid van traditionele Chinese geneeswijzen bij chronische inflammatoire aandoeningen opgenomen, waaronder het complex regionaal pijnsyndroom (CRPS1).

Ten derde ontwikkelden en onderzochten we via een extra diagnostische vragenlijst bij vrouwelijke CRPS-patiënten naar de aanvullende diagnostische kwaliteit van een TCG-anamnese.

Het grootste deel van dit proefschrift beslaat onderzoek rond de stuitligger, de foetus die met zijn hoofd naar boven ligt tijdens de zwangerschap, dit in tegenstelling tot de normale ligging: met het hoofd naar beneden (hoofdligging). Stuitligging is niet optimaal voor het baren. Daarom is het van belang te zoeken naar veilige, goedkope en controleerbare aanvullende behandelwijzen om stuitligging bij de geboorte te voorkomen. In Nederland komt 80 procent van de kinderen die met de geboorte niet met het hoofd, maar met zijn achterwerk of voeten naar beneden liggen – dus in een stuitligging – via een keizersnede ter wereld. Naast de gezondheidsrisico's voor moeder en kind nu, maar ook bij volgende zwangerschappen, zijn hier ook extra kosten aan verbonden. Moxatherapie op een speci-

'... een afname met 54% van het aantal keizersneden ...'

fiek acupunctuurpunt kan ervoor zorgen dat de baby vóór de bevalling 'spontaan' draait. Op basis van een echo bij een zwangerschapsduur van dertig weken kan worden voorspeld of een baby tijdens de bevalling goed zal liggen of niet. Tot voor kort was de standaardbehandeling om, onder controle van de verlos-